

TALOUSARVIOALOITE 1081/2001 vp

Määrärahan osoittaminen vanhusten, vammaisten ja mielenterveyspotilaiden palvelutason kohentamiseen

Eduskunnalle

Vanhusten saamien kunnallisten palvelujen määrä on kymmenessä vuodessa romahtanut. Kunnat sijoittavat vanhusten laitoshoidon yhä vähemmän, vaikka vanhusväestön osuus kasvaa nopeasti. Henkilökunnan määrä on ajettu paikoin niin vähiin, että laitoshoidon inhimillisuus ja taso kärsivät. Kun ikääntyneet ovat siirtyneet sankoin joukoin kotihoitoon, avohoidon tukipalveluja on kuitenkin samanaikaisesti vähennetty. Kodinhoitoapua saavien vanhusten määrä on kymmenen vuoden aikana pudonnut puoleen.

Kun mielenterveyspotilaita on siirretty laitoshoidosta avohoitoon, avopalvelut ovat monin paikoin jääneet varsin puutteellisiksi. Etenkin mielenterveyspotilaiden palveluasuntopaikoista on huutava puute. Palveluasumisen tukipalvelujen on todettu olevan monesti puutteellisia asukkaiden kuntoon nähden. Omaishoito tarjoaa monelle vanhukselle, vammaiselle ja mielenterveyspotilaalle kodikkaan ja läheisen hoivan, ja samalla se korvaa kallista laitoshoidoa. Kodeissa hoivataan yhä raskashoitaisempia potilaita. Merkittävä osa omaishoitajista on itsekin ikääntyneitä, jopa yli 80-vuotiaita. Monet omaishoitajat sinnittelevät jaksamisensa ääri rajoilla. Pahimmillaan omaishoitajan uupuminen johtaa kahden ihmisen laitoshoidoon. Omaishoitaja tarvitsee taloudellisen tuen lisäksi muita tukitoimia: vapaa-aikaa, keskusteluryhmiä, kotisairaanhoidoa ja virkistystä.

Omaishoidon tuki ja siihen liittyvät muut tukipalvelut perustuvat tällä hetkellä kuntien vapaa-

seen harkintaan. Tukeen varattavia määrärahoja on helppo kiristää kunnan taloudellisen tilanteen mukaan. Omaishoidon tukijärjestelmät vaihtelevat hoitopalkkioiden ja palvelujen osalta kunnittain, mahdollisesti jopa saman kunnan sisällä. Joissakin kunnissa omaishoidon tukea ei myönnetä lainkaan. Tutkimuksen mukaan laitoshoidossa olisi vuonna 1998 ollut lähes 9 000 ihmistä, ellei heillä olisi ollut hoitavaa omaista. Laskennallinen nettosäästö laitostalouksissa oli siten arviolta 1,3 miljardia markkaa vuodessa. Palvelurakenteen muutosten myötä hoidon vastuuta on siirtynyt yhä enemmän pitkäaikaissairaiden, vammaisten ja vanhusten omaisille ja lähiyhteisöille. Raha-automaattiyhdistyksen tuotosta on myönnetty määrärahoja palveluasumisen ja kotona selviytymisen tukemiseen yleishyödyllisten yhteisöjen ja säätiöiden toiminnan kautta. Tuottoa on kuitenkin kertynyt vuosittain enemmän kuin sitä on jaettu. Huutavan tarpeen vuoksi tuottoa tulisikin jakaa enemmän kuin hallituksen esityksessä ehdotetaan.

Edellä olevan perusteella ehdotan kunnioittaen,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2002 talousarvioon momentille 33.92.50 lisäyksenä 10 000 000 euroa vanhusten, vammaisten ja mielenterveyspotilaiden palvelutason kohentamiseen.

TAA 1081/2001 vp — Päivi Räsänen /kd

Helsingissä 18 päivänä syyskuuta 2001

Päivi Räsänen /kd